

WOJEWODA OPOLSKI

Opole, 28 listopada 2024 r.

FB.III.431.22.2024.AM

**Pani
Małgorzata Domagalik - Hecht
Prezes Fundacji
Jakuba Błaszczykowskiego
„Ludzki Gest”
ul. Oleska 102
45-231 Opole**

Wystąpienie pokontrolne

I. Dane identyfikacyjne kontroli.

- 1) Nazwa i adres jednostki kontrolowanej: Fundacja Jakuba Błaszczykowskiego „Ludzki Gest”, ul. Oleska 102, 45-231 Opole (dalej: Fundacja).
- 2) Podstawa prawna podjęcia kontroli:
 - art. 29 ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie¹ (dalej: ustawa),
 - § 7 ust. 1 rozporządzenia Przewodniczącego Komitetu do spraw Pożytku Publicznego z dnia 24 października 2018 r. w sprawie przeprowadzania kontroli organizacji pożytku publicznego².
- 3) Zakres kontroli:
 - a) Przedmiot kontroli: prawidłowość gromadzenia i wydatkowania środków pochodzących z 1% podatku dochodowego od osób fizycznych w organizacjach pożytku publicznego,
 - b) Okres objęty kontrolą: od 1 stycznia 2022 r. do 31 grudnia 2022 r.
- 4) Rodzaj kontroli: problemowa.
- 5) Tryb kontroli: zwykły.
- 6) Termin kontroli: od 28 października do 12 listopada 2024 r.
- 7) Skład zespołu kontrolnego:
 - Justyna Zatajska - Starszy inspektor wojewódzki w Oddziale Kontroli Finansowej w Wydziale Finansów i Budżetu Opolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Opolu - kierownik zespołu kontrolnego,
 - Anna Marciniak - Inspektor wojewódzki w Oddziale Kontroli Finansowej w Wydziale Finansów i Budżetu Opolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Opolu.
- 8) Kierownik jednostki kontrolowanej:
 - Małgorzata Domagalik-Hecht – Prezes Zarządu Fundacji, stanowisko sprawuje od 30 grudnia 2014 r.

¹ Dz. U. z 2024 r. poz. 1491.

² Dz. U. z 2018 r. poz. 2054.

- 9) Kontrolę wpisano do książki kontroli prowadzonej w jednostce kontrolowanej pod poz. nr 1/2024.

II. Ocena skontrolowanej działalności ze wskazaniem ustaleń, na których została oparta.

Ustalenia kontroli zostały przedstawione w protokole podpisanym 22 listopada 2024 r. Do ustaleń zawartych w protokole nie wniesiono wyjaśnień ani zastrzeżeń.

Działalność Fundacji w kontrolowanym zakresie ocenia się jako pozytywną z nieprawidłowościami. Formułując ocenę pozytywną uwzględniono w szczególności:

- prawidłowe wykorzystanie środków przeznaczonych na działalność pożytku publicznego określoną w ustawie oraz na zadania statutowe,
- terminowe umieszczenie sprawozdania finansowego i merytorycznego za 2022 rok w bazie sprawozdań organizacji pożytku publicznego na stronie internetowej Narodowego Instytutu Wolności.

Natomiast stwierdzone nieprawidłowości polegały m.in. na:

- nieaktualizowaniu polityki rachunkowości,
- niewyodrębnieniu w ewidencji księgowej kont kosztów z 1% podatku dochodowego,
- ewidencjonowaniu faktur finansowanych ze środków 1% podatku dochodowego z pominięciem kont rozrachunkowych,
- podpisaniu przez Zarząd sprawozdania finansowego z przekroczeniem obowiązującego terminu.

W związku z powyższym, działając na podstawie art. 33 ust. 1 ustawy, przekazuję wystąpienie pokontrolne.

Powyższą ocenę uzasadniają przedstawione niżej ustalenia dotyczące kontrolowanych zagadnień.

1. Prawne aspekty funkcjonowania Fundacji.

1.1. Ustalenia ogólne.

Fundacja została ustanowiona przez Jakuba Błaszczkowskiego – zwanego Fundatorem, aktem notarialnym z 30 grudnia 2014 r., Rep. A. nr 2911/2014. Fundację wpisano od 13 stycznia 2015 r. do Rejestru Stowarzyszeń, innych organizacji społecznych i zawodowych, fundacji oraz samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej prowadzonego przez Sąd Rejonowy w Opolu, VIII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego pod numerem KRS 0000538628 i posiada status organizacji pożytku publicznego.

Fundacja prowadzi działalność społecznie użyteczną w sferze zadań publicznych określonych w ustawie jako działalność pożytku publicznego, która jest jej działalnością statutową. Zgodnie z § 7 statutu głównym celem Fundacji jest kształtowanie pożądanych postaw wśród dzieci i młodzieży poprzez wspieranie ich rozwoju ze szczególnym uwzględnieniem kultury fizycznej.

[Dowód: akta kontroli str. 2-27]

Fundacja działa na podstawie przepisów:

- ustawy z dnia 6 kwietnia 1984 r. o fundacjach³,
- ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie,
- ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości⁴,
- statutu Fundacji z 30 grudnia 2014 r. z późn. zm.⁵.

³ Dz. U. z 2023 r. poz. 166

⁴ Dz. U. z 2023 r. poz. 120 z późn. zm.

⁵ Informacja z KRS wg stanu na 24 października 2024 r.

Fundacja otrzymała numer identyfikacji podatkowej NIP: 7453088190 oraz REGON: 360545404 automatycznie z datą wpisu do KRS. Nadzór nad działalnością Fundacji sprawuje Minister Sportu.

Terenem działania Fundacji jest obszar Rzeczypospolitej Polskiej, przy czym w zakresie niezbędnym do realizacji celów może ona prowadzić działalność także poza jej granicami. Siedzibą Fundacji jest miasto Opole.

Na podstawie działu 1, rubryka 3 KRS⁶ ustalono, że Fundacja nie prowadzi oddziałów terenowych.

[Dowód: akta kontroli str. 28-30]

Fundacja zgodnie z § 8 statutu realizuje swoje cele poprzez m.in.:

- prowadzenie działań wspierających rozwój i kształtujących pożądane postawy wśród dzieci, młodzieży i osób dorosłych,
- organizowanie wyjazdów: wypoczynkowych, wychowawczych, terapeutycznych, rehabilitacyjnych i innych,
- organizację imprez i wydarzeń m.in. sportowych o charakterze promocyjnym, informacyjnym, w ramach kampanii społecznych, plenerowych, masowych, publicznych i innych,
- organizowanie wypoczynku dzieciom i młodzieży,
- organizowanie i finansowanie spotkań, warsztatów, szkoleń i wykładów, akcji społecznych, seminariów, sympozjów, dyskusji, konferencji, odczytów, konkursów, festiwali, giełd, targów, pokazów, pikników, zjazdów i innych wydarzeń,
- wszechstronne wsparcie dla osób niepełnosprawnych,
- oferowanie pomocy rzeczowej i finansowej osobom znajdującym się w potrzebie,
- upowszechnienie idei wolontariatu.

Zgodnie z art. 10 ust. 3 ustawy zakres prowadzonej działalności nieodpłatnej lub odpłatnej pożytku publicznego powinien być obowiązkowo określony w statucie lub w innym akcie wewnętrznym, co zostało prawidłowo ujęte w § 17 ust. 1-2 statutu Fundacji.

Analiza wykazała, że zapisy w KRS oraz statucie są jednolite w zakresie prowadzenia działalności odpłatnej i nieodpłatnej.

Ponadto na podstawie KRS⁷ ustalono, że Fundacja jest wpisana do rejestru przedsiębiorców i zgodnie z § 16 pkt 2 statutu prowadzi działalność gospodarczą:

- wyłącznie w rozmiarach służących realizacji celów statutowych, czyli na prowadzoną przez siebie działalność społecznie użyteczną w sferze zadań publicznych,
- która jest działalnością dodatkową w stosunku do działalności pożytku publicznego.

Kontrolującym zostało przedstawione oświadczenie Zarządu Fundacji z 29 grudnia 2017 r. wskazujące, że cały dochód (nadwyżka przychodów nad kosztami) organizacji jest przekazywany na działalność pożytku publicznego. Tym samym został spełniony warunek art. 20 ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy.

[Dowód: akta kontroli str. 31-39, 26-27]

1.2. Organami Fundacji są:

- Rada Nadzorcza Fundacji,
- Zarząd Fundacji.

1.2.1. Rada Nadzorcza Fundacji.

Na podstawie zapisu § 21 statutu Rada Nadzorcza Fundacji jest organem stanowiącym, kontrolnym i opiniującym Fundacji. Do jej zadań należy m.in.:

- powoływanie i odwoływanie Prezesa i członków Zarządu,

⁶ Wg stanu na 24 października 2024 r.

⁷ KRS z rejestru przedsiębiorców wg stanu na 22 października 2024 r.

- podejmowanie decyzji o zatrudnieniu członków Zarządu i ustalanie ich wynagrodzenia,
- kontrolowanie bieżącej działalności Fundacji,
- nadzór nad działalnością Fundacji,
- ocena pracy Zarządu, zatwierdzanie sprawozdań Fundacji i corocznych sprawozdań finansowych oraz udzielenie członkom Zarządu absolutorium.

Rada Nadzorcza składa się z trzech do sześciu członków w tym Fundatora. Członków pierwszego składu Rady Nadzorczej powołuje Fundator a pozostałych członków w miejscach tych, którzy przestali pełnić swoją funkcję, powołuje swą decyzją Rada Nadzorcza. Rada Fundacji podejmuje decyzje w formie uchwał - zwykłą większością głosów przy obecności przynajmniej połowy składu, w razie równej liczby głosów decyzje podejmuje Przewodniczący.

1.2.2. Zarząd Fundacji.

Na podstawie zapisu § 22-23 statutu Zarząd składa się z dwóch do pięciu osób, powoływanych przez Radę Nadzorczą Fundacji na czas nieokreślony, w tym Prezesa. Do kompetencji Zarządu należy m.in.:

- kierowanie bieżącą działalnością Fundacji,
- sporządzanie planów pracy i budżetu,
- sprawowanie zarządu nad majątkiem Fundacji,
- zmiana statutu na wniosek Rady Nadzorczej Fundacji.

Zarząd reprezentuje Fundację na zewnątrz. Każdy członek Zarządu działający samodzielnie uprawniony jest reprezentowania i składania woli w imieniu Fundacji oraz do składania wniosków i dokumentów do KRS.

Kontrolującym przedłożono uchwałę fundatora Fundacji „Ludzki Gest” nr 1/2014 z 30 grudnia 2014 r. w sprawie wyboru członków Zarządu.

[Dowód: akta kontroli str. 40]

2. Gromadzenie i wydatkowanie przez Fundację środków pochodzących z odpisu 1% podatku dochodowego.

2.1. Księgi rachunkowe.

Kontrolującym przedłożono oświadczenie z 7 listopada 2024 r., że księgi rachunkowe Fundacji w okresie objętym kontrolą były prowadzone przez XXXX- członka Rady Nadzorczej nieodpłatnie w ramach wolontariatu.

Dokumentacja rachunkowa zgodnie ze zgłoszeniem identyfikacyjnym w zakresie danych uzupełniających NIP-8⁸, przechowywana jest w pod adresem XXXX.

Do prowadzenia ksiąg rachunkowych Fundacji w badanym okresie używano programu komputerowego firmy XXXX.

Kontrolującym przedstawiono dokumentację opisującą zasady (politykę rachunkowości) Fundacji przyjęta Zarządzeniem Prezesa Fundacji Jakuba Błaszczkowskiego „Ludzki Gest:” z 22 lutego 2022 r., która spełniała wymogi art. 10 ust. 1 ustawy o rachunkowości.

W wyniku kontroli polityki rachunkowości stwierdzono, że:

- przywołano nieaktualne podstawy prawne,
- stosowano naprzemiennie nazwy: *Fundacja* lub *Stowarzyszenie*.

W złożonym wyjaśnieniu członek Rady Nadzorczej podała: (...) *zasady rachunkowości obowiązujące w Fundacji od grudnia 2015 roku dotychczas nie uległy zmianie, toteż nieaktualne podstawy prawne w żaden sposób nie wpływają na zapewnienie jednolitych zasad grupowania, wyceny i prezentacji operacji gospodarczych. Stosowanie w polityce rachunkowości naprzemiennie nazw (...) jest omyłką pisarską i Fundacja zobowiązuje się do zmiany polityki rachunkowości od nowego roku.*

⁸ Zgłoszenie Identyfikacyjne złożone do Pierwszego Urzędu Skarbowego w Opolu 19 sierpnia 2015 r.

Wyjaśnienie zostało przyjęte z zastrzeżeniem, że obowiązek aktualizowania polityki rachunkowości spoczywa na Zarządzie, co wynika z art. 10 ust. 2 ustawy o rachunkowości.

[Dowód: akta kontroli str. 41-61]

Zgodnie z zapisem art. 10 ustawy prowadzenie nieodpłatnej, odpłatnej oraz gospodarczej działalności pożytku publicznego, wymaga rachunkowego wyodrębnienia tych form działalności w stopniu umożliwiającym określenie przychodów, kosztów i wyniku każdej z tych działalności. Fundacja wypełniła ten obowiązek w zakładowym planie kont stanowiącym załącznik nr 1 do przyjętej polityki rachunkowości. Natomiast przedłożony plan kont z programu komputerowego oraz ewidencja księgową **nie wskazuje w sposób przejrzysty przychodów i kosztów z działalności nieodpłatnej odpłatnej i gospodarczej** oraz wyniku osiągniętego dla każdej z tych działalności, dlatego też na potrzeby kontroli jednostka sporządziła zestawienia, w których przedstawiono m.in. wynik uzyskany na każdej z działalności. Dane przedstawiono w poniższych tabelach.

Działalność nieodpłatna

Przychody			Koszty			Wynik na działalności nieodpłatnej w zł
nr konta księgowego	nazwa konta	kwota w zł	nr konta księgowego	nazwa konta	kwota w zł	
700-000	Dotacja MeiN/2022/DPI/2701	100 000,00	500*	Zadanie -Turniej Piłkarski o puchar św. Jacka	3 182,58	
701-000	Darowizny na rzecz Fundacji	145 296,15	500-001	Zużycie materiałów i energii	3 182,58	
701-001	Darowizny na rzecz Etyka i fair play.	15 000,00	501*	wsparcie rzeczowo-finansowe	163 841,55	
705-000	Przychody-1% OPP	90 784,20	501-001	wsparcie rzeczowo-finansowe dla dzieci	59 917,27	
			501-002	wsparcie -Akcja Ukraina**	103 924,28	
			502*	Zadanie -Turniej IOB 2022	10 000,00	
			502-001	Zużycie materiałów i energii	10 000,00	
			503*	Zadanie -Etyka i Fair play na boisku	115 000,00	
			503-001	Zużycie materiałów i energii	51 065,00	
			503-002	Usługi obce	18 085,00	
			503-003	Pozostałe koszty	22 600,00	
			503-004	Wynagrodzenia doraźne	23 250,00	
			550*	Koszty administracyjne działalności statutowej	3 262,12	
			550-000	amortyzacja	1 633,40	
			550-002	Usługi obce	1 201,72	
			550-003	Podatki i opłaty lokalne	350,00	
			550-007	Usługi bankowe	77,00	
OGÓLEM		351 080,35	OGÓLEM		295 286,25	55 794,10

**Na koncie 501-002 zostały zaewidencjonowane koszty pokryte z 1% podatku OPP w kwocie 90 784,20 zł oraz 13 140,08 zł ze środków własnych Fundacji.

Działalność odpłatna

Przychody			Koszty			Wynik na działalności nieodpłatnej w zł
nr konta księgowego	nazwa konta	kwota w zł	nr konta księgowego	nazwa konta	kwota w zł	
brak		0,00		brak	0,00	

Działalność gospodarcza

Przychody			Koszty			Wynik na działalności gospodarczej w zł
nr konta księgowego	nazwa konta	kwota w zł	nr konta księgowego	nazwa konta	kwota w zł	
732-000	Przychody ze sprzedaży gadżetów Fundacji	3 516,60	551-002	usługi obce	700,61	
			738-000	koszt zakupu gadżetów	1765,63	
	OGÓŁEM	3 516,60		OGÓŁEM	2 466,24	1 050,36

Z powyższych zestawień oraz na podstawie ewidencji księgowej i planu kont na rok 2022 z programu księgowego wynika, że w Fundacji nie wyodrębniono kont przychodów i kosztów działalności odpłatnej, czym naruszono art. 10 ust. 1 pkt 2 ustawy o działalności pożytku publicznego i wolontariacie. W złożonym wyjaśnieniu członków Rady Nadzorczej podała: (...) *wobec faktu, że nie poniesiono żadnych kosztów działalności statutowej odpłatnej -konto 506, ani nie osiągnięto z tego tytułu przychodów, to wobec faktu, że program komputerowy na którym jest księgowana Fundacja nie pokazuje kont zerowych, dlatego też nie wyodrębniłam takich kont. Z dniem 01 stycznia 2025 roku nastąpi zmiana oprogramowania i tego typu uchybienia nie będą miały miejsca. Nie wyodrębniono w roku 2022 w Planie kont działalności odpłatnej ponieważ Fundacja nie prowadziła takiej działalności.*

Wyjaśnienie przyjęto z zastrzeżeniem. Zgodnie z art. 4. ust. 1 ustawy o rachunkowości jednostki obowiązane są stosować przyjęte zasady (politykę) rachunkowości, do których w myśl art. 10 ust. 1 pkt 3 ppkt a należy m.in. zakładowy plan kont ustalający wykaz kont księgi głównej. Zatem plan kont w programie komputerowym powinien być tożsamy z uregulowaniami wewnętrznymi.

[Dowód: akta kontroli str. 62-65]

Analiza zestawień wykazała, że dane są zgodne z kwotami ujętymi w sprawozdaniu merytorycznym i rachunku zysków i strat w zakresie działalności prowadzonej przez Fundację.

2.2. Ewidencja przychodów.

Ewidencję księgową dla środków finansowych pochodzących z odpisu 1% podatku dochodowego, prowadzono na koncie 705 pn. Przychody – 1% podatku OPP w korespondencji z kontem 130-000-00 pn. Rachunek bieżący. Wyodrębnienie konta przychodów, na którym ewidencjonowano środki otrzymane z odpisu 1% podatku dochodowego jest spełnieniem obowiązku wynikającego z art. 27 ust. 2c ustawy.

Kontroli poddano ewidencję księgową środków otrzymanych w 2022 r. z odpisu 1% podatku dochodowego (100% otrzymanych środków) na ogólną kwotę 90 784,20 zł oraz wyciągi bankowe (WB).

[Dowód: akta kontroli str. 66-67]

Na podstawie dowodów księgowych kontrolujące stwierdziły, że wykazana w zatwierdzonym sprawozdaniu finansowym (informacja dodatkowa) i merytorycznym kwota 90 784,20 zł, jako otrzymane środki z 1% podatku dochodowego, jest prawidłowa.

2.3. Ewidencja kosztów ze środków z 1% podatku dochodowego.

Z zapisów pkt IV polityki rachunkowości wynika, że ewidencję kosztów prowadzono na kontach zespołu 5 Koszty według typów działalności i ich rozliczenie.

Kontrola wykazała, że w badanym okresie w Fundacji nie został opracowany regulamin w zakresie zasad gromadzenia i wydatkowania środków pochodzących z 1% podatku dochodowego. Ze złożonej przez członka Rady Nadzorczej informacji wynika, że cel wydatkowania zebranych środków ustalany jest w każdym roku przez Fundatora w zależności od potrzeb zaistniałych w danym okresie. Ustalono, że środki z 1% podatku dochodowego były wydatkowane na realizację celów statutowych.

W wyniku analizy:

- tabeli sporządzonej przez Fundację na potrzeby kontroli w zakresie poniesionych kosztów w ramach działalności nieodpłatnej,
- ewidencji księgowej konta 501-002-00 (...) pn. Wsparcie – Akcja Ukraina,
- dowodów źródłowych (100%)

ustalono, że w badanym okresie Fundacja poniosła koszty w kwocie ogółem 103 924,28 zł na pomoc rzeczową i finansową dla Ukrainy⁹ przeznaczoną na:

- zakup środków medycznych – 19 827,30 zł,
- zakup środków czystości – 10 006,74 zł,
- zakup odzieży, obuwia, ręczników, koców i prześcieradeł – 49 488,00 zł,
- zakup lekarstw i materiałów dezynfekcyjnych – 4 602,24 zł,
- wsparcie finansowe przekazane na rzecz Zgromadzenia Sióstr św. Józefa¹⁰ z przeznaczeniem na wsparcie dla dzieci w przedszkolach w Ukrainie – 20 000,00 zł.

[Dowód: akta kontroli str. 68-71, 67]

Na podstawie:

- ewidencji księgowej przychodów z 1 % podatku dochodowego – 90 784,20 zł,
- sprawozdania merytorycznego – stan początkowy środków z 1 % podatku dochodowego na pierwszy dzień roku sprawozdawczego w wysokości 0,00 zł

ustalono, że Fundacja miała do dyspozycji w 2022 r. środki z 1 % podatku dochodowego w kwocie 90 784,20 zł, natomiast z konta kosztów (501-002) wynika, że wydatkowała 103 924,28 zł, tj. o 13 140,08 zł więcej. Na tę okoliczność wyjaśnienie złożyła członek Rady Nadzorczej, w którym podała, że na tym koncie zaewidencjonowane były wszystkie koszty dotyczące zadania Wsparcie Akcja Ukraina poniesione ze środków 1% OPP oraz własnych.

[Dowód: akta kontroli str. 72-75, 67]

Z przedłożonego załącznika nr 1 do Polityki rachunkowości pn. Zakładowy Plan kont oraz ewidencji księgowej wynika, że Fundacja wyodrębniła w zakresie środków dotyczących 1% jedynie konto przychodów pn. 705* Przychody – 1% podatku OPP. Brak konta kosztów właściwego do ewidencjonowania operacji finansowanych ze środków pochodzących z 1% podatku dochodowego narusza art. 27 ust. 2c ustawy w związku z art. 24 ust. 4 pkt 2 ustawy o rachunkowości. W tym zakresie członek Rady Nadzorczej podała: (...) *konto kosztów (...) nie zostało wyodrębnione z czystej niewiedzy. Począwszy od 2023 roku Fundacja ma już wyodrębnione takie konto.*

[Dowód: akta kontroli str. 53, 59-60, 65]

Analiza wykazała, że na wszystkich dowodach księgowych znajdowało się wskazanie źródła finansowania wydatku. Faktury zostały sprawdzone pod względem merytorycznym, formalnym i rachunkowym oraz zatwierdzone do wypłaty przez osobę do tego upoważnioną,

⁹ Dla osób poszkodowanych i potrzebujących pomocy finansowej i rzeczowej w związku z wojną w Ukrainie, w tym dla dzieci z przedszkoli w Ukrainie.

¹⁰ Ul. Moniuszki 8, 31-518 Kraków.

którą, zgodnie z otrzymaną informacją od członka Rady Nadzorczej, jest XXXX – członek Zarządu Fundacji.

[Dowód: akta kontroli str. 76]

W wyniku kontroli dowodów źródłowych ustalono, że koszty w kwocie 90 784,20 zł poniesione w 2022 r. przez Fundację zostały sfinansowane z uzyskanych przychodów pochodzących z 1% podatku dochodowego i dotyczyły prowadzonej działalności pożytku publicznego jednostki.

2.3.1 Stwierdzone nieprawidłowości w kosztach dotyczących 1% podatku dochodowego.

- a) Ujmowanie w księgach rachunkowych faktur, dotyczących kosztów finansowanych ze środków pochodzących z 1% podatku dochodowego, z pominięciem kont rozrachunkowych, pomimo że z zakładowego planu kont wynika, że do ewidencjonowania wszelkich bezspornych zobowiązań wobec dostawców służy konto 201 pn. Zobowiązania wobec dostawców¹¹.

W konsekwencji dowody źródłowe dotyczące kosztów 1% podatku dochodowego ujmowane były w księgach rachunkowych 2022 r. na koncie 501-002 (...) ¹² w miesiącu ich zapłaty na podstawie dowodu PK pn. Rejestr banku, zamiast w miesiącu ich powstania na podstawie otrzymanych faktur, mianowicie Fundacja 12 kwietnia 2022 r. zapłaciła 4 602,24 zł przelewem¹³ za zobowiązania wynikające z faktur:

- 1214/2022/OKÓŁ z 15 marca 2022 r. na kwotę 1 672,10 zł,
- 1215/2022/OKÓŁ z 15 marca 2022 r. na kwotę 1 350,59 zł,
- 1216/2022/OKÓŁ z 15 marca 2022 r. na kwotę 1 579,55 zł.

W związku z powyższym ustalono, że koszty zostały zaewidencjonowane na koncie 501-002 (...) w momencie wydatkowania.

Taka praktyka narusza art. 20 ust 1 ustawy o rachunkowości, wg którego do ksiąg rachunkowych okresu sprawozdawczego¹⁴ należy wprowadzić, w postaci zapisu, każde zdarzenie, które nastąpiło w tym okresie. Natomiast zapisy ww. operacji powinny być dokonywane na kontach ksiąg pomocniczych zgodnie z art. 16 ust. 1 w związku z art. 17 ust. 1 pkt 2 ustawy o rachunkowości.

Członek Rady Nadzorczej wyjaśniła, że: (...) *Koszty poniesione ze środków 1% podatku dochodowego zostały poniesione w (...) marcu, a jednocześnie w marcu i kwietniu 2022 r. nastąpiły za nie płatności, więc nie dokonałam dodatkowych księgowania w korespondencji z rozrachunkami (...).*

Należy zaznaczyć, że Fundacja zobowiązana jest do prowadzenia ksiąg rachunkowych zgodnie z wymogami ustawy o rachunkowości oraz uregulowaniami wewnętrznymi.

[Dowód: akta kontroli str. 77-94]

- b) Dokonywanie zapisów na koncie 130-000 (...) operacji gospodarczych polegających na wydatkowaniu środków z 1% podatku dochodowego na podstawie dowodów PK¹⁵ zamiast WB¹⁶, naruszając art. 20 ust. 2 pkt 1 ustawy o rachunkowości i pkt II.1 polityki rachunkowości obowiązującej w Fundacji.

Wyjaśnienie w tym zakresie złożyła Prezes Rady Nadzorczej podając, że: (...) *operacje gospodarcze polegające na wydatkowaniu środków z 1% podatku dochodowego ujmowane są w księgach rachunkowych na podstawie wyciągu bankowego tj. zewnętrznych dowodów źródłowych. Natomiast zapis ich pod PK jest spowodowany tym, że program księgowy na którym jest księgowana Fundacja jest programem*

¹¹ Wg załącznika nr 1 do Polityki rachunkowości – zakładowy plan kont Fundacji. W załączniku nr 2 do Polityki rachunkowości – zasady klasyfikacji zdarzeń (...) konto nosi nazwę „Rozrachunki z tytułu zobowiązań wobec dostawców”.

¹² 501-002 (...) - Wsparcie – Akcja Ukraina.

¹³ Wyciąg bankowy nr 00085-2022-1 z 30 kwietnia 2022 r. za okres 1.04.2022-30.04.2022 r.

¹⁴ Zgodnie z pkt I.2.a polityki rachunkowości okresem sprawozdawczym w Fundacji jest m.in. miesiąc.

¹⁵ Polecenie księgowania

¹⁶ Wyciąg bankowy

przestarzałym i umownie w symbolu dokumentu widnieje symbol PK (...). Z dniem 01 stycznia 2025 roku nastąpi zmiana oprogramowania i ten problem nie będzie miał miejsca.

[Dowód: akta kontroli str. 95, 77-80, 87]

- c) Opłacenie 1 dzień po terminie 1 faktury VAT 2014/2022 z 9 marca 2022 r. na kwotę 10 006,74 zł za środki czystości, czym naruszono art. 34 ust. 1 ustawy w powiązaniu z art. 42 ust. 5 ustawy o finansach publicznych, który stanowi o terminowym podejmowaniu w stosunku do zobowiązanych czynności zmierzających do wykonania zobowiązania.

Fundacja złożyła wyjaśnienie, w którym podała: (...) Pan (...) odpowiedzialny za wszelkie płatności dokonywane przez Fundację dokonał przelewu w dniu 23 marca 2022 roku w godzinach wieczornych, ale niestety przelew wyszedł z konta dopiero w dniu następnym.

Należy zaznaczyć, że w ww. fakturze termin spełnienia świadczenia, o którym mowa w art. 455 Ustawy z 23 kwietnia 1964 r. Kodeks Cywilny¹⁷, został wyznaczony na konkretny dzień. Zatem Fundacja powinna zachować należytą staranność i dokonać przelew z odpowiednim wyprzedzeniem w celu wywiązania się z powyższego obowiązku.

[Dowód: akta kontroli str. 96-101, 94]

3. Sprawozdania Fundacji.

Ustalono, że Fundacja udostępniła do publicznej wiadomości sprawozdanie finansowe i merytoryczne za rok 2022, poprzez zamieszczenie na stronie internetowej organizacji, czym wypełniono dyspozycję art. 23 ust. 2a ustawy.

Kontrola wykazała, że Fundacja zamieściła 30 czerwca 2023 r. sprawozdanie finansowe i merytoryczne za 2022 rok w bazie sprawozdań organizacji pożytku publicznego na stronie internetowej Narodowego Instytutu Wolności, zgodnie z terminem wskazanym w art. 23 ust. 6 ustawy.

3.1. Sprawozdanie finansowe.

W wyniku analizy stwierdzono, że zatwierdzony bilans, rachunek zysków i strat (dalej: RZiS) oraz informacja dodatkowa Fundacji zostały sporządzone przez Zarząd zgodnie z załącznikiem nr 6 do ustawy o rachunkowości przeznaczonym m.in. dla Fundacji, co spełnia wymogi art. 46 ust. 5 pkt 6, 47 ust. 4 pkt 6, 48 ust. 5 ustawy o rachunkowości oraz art. 23 ust. 2 ustawy.

Wybrany przez Fundację wariant sporządzenia sprawozdania finansowego umożliwi zweryfikowanie danych w nim zawartych ze sprawozdaniem merytorycznym.

Ustalono, że sprawozdanie finansowe zostało:

- sporządzone i podpisane podpisem kwalifikowanym przez osobę prowadzącą księgi w terminie wskazanym w art. 52 ust. 1 ustawy o rachunkowości, tj. do 31 marca 2023 r. Natomiast członkowie Zarządu podpisali podpisem zaufanym sprawozdanie dopiero w czerwcu 2023 r. co narusza ww. uregulowania. W tym zakresie członek Rady Nadzorczej wyjaśniła: (...) *podpisane po terminie sprawozdanie finansowe Fundacji za rok 2022 spowodowane jest faktem, że obieg dokumentacji jest nieco utrudniony. Po sporządzeniu sprawozdania w terminie, tj. 24 marca 2023 i podpisanie przez sporządzającego, drogą mailową sprawozdanie jest wysyłane do wszystkich członków Zarządu do akceptacji. Członkowie Zarządu, a jest to 5 osób zamieszkuje w różnych miejscach w Polsce (...) i muszą mieć czas na zapoznanie się z treścią sprawozdania finansowego. Trwa to dłuższy czas i stąd opóźnienie.* (...). Poproszona o przedłożenie

¹⁷ Dz.U. z 2023 r. poz. 1610 z późn. zm.

potwierdzenia wysłania sprawozdania drogą mailową do wszystkich członków Zarządu w celu jego podpisania, członek Rady Nadzorczej podała: *nie posiadam potwierdzeń wysłania drogą mail sprawozdania finansowego za rok 2022, ponieważ skrzynka mail, z której korzystam, posiada korespondencję jedynie od 1 stycznia 2024 roku.*

Wyjaśnienia te nie zasługują na uwzględnienie. Odległość między członkami Zarządu nie ma wpływu na termin podpisania sprawozdania, ponieważ wszystko odbywa się drogą elektroniczną. Sprawozdanie finansowe opatruje się kwalifikowanym podpisem elektronicznym, podpisem zaufanym albo podpisem osobistym, o czym stanowi art. 45 ust. 1f ustawy o rachunkowości. Jak wynika z art. 52 ust. 2b ustawy o rachunkowości, zobowiązani do podpisania sprawozdania finansowego są kierownik jednostki oraz osoba, której powierzono prowadzenie ksiąg rachunkowych. Zakończenie prac nad sporządzaniem sprawozdania stanowi jego podpisanie, zatem do końca marca 2023 r. sprawozdanie takie powinno być podpisane przez Zarząd Fundacji. Wówczas jest ono kompletne i skutecznie sporządzone. W myśl art. 52 ust. 2a podpisanie sprawozdania finansowego stanowi potwierdzenie, że spełnia ono wymagania przewidziane w ustawie o rachunkowości;

- zatwierdzone Uchwałą nr 2/2023 z 30 czerwca 2023 r. przez Radę Nadzorczą Fundacji w terminie wynikającym z art. 53 ust. 1 ustawy o rachunkowości, tj. do 30 czerwca 2023 r.

[Dowód: akta kontroli str. 12-125, 92]

Działalność Fundacji w kontrolowanym okresie wykazała zysk w wysokości 56 844,46 zł, który na podstawie Uchwały nr 2/2023 z 30 czerwca 2023 r. Rada Nadzorcza Fundacji przeznaczyła na cele statutowe Fundacji.

Analiza kwot ujętych w sprawozdaniu finansowym wykazała, że są zgodne z ewidencją księgową.

Ustalono, że Fundacja w 2022 roku nie spełniała warunków określonych w § 1 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 13 listopada 2018 r. w sprawie obowiązku badania sprawozdań finansowych organizacji pożytku publicznego¹⁸, który obliguje organizację pożytku publicznego do przeprowadzenia badania sprawozdania finansowego przez biegłego rewidenta.

3.2. Sprawozdanie merytoryczne.

W wyniku kontroli Roczno sprawozdania merytorycznego z działalności opp za 2022 r. stwierdzono, że zostało ono sporządzone zgodnie ze wzorem wskazanym w rozporządzeniu Przewodniczącego Komitetu do spraw Pożytku Publicznego¹⁹.

Ustalono, że Fundacja nie posiada konta bankowego, a tym samym konta księgowego (130), przeznaczonego wyłącznie dla operacji dotyczących środków z 1% podatku dochodowego, dlatego nie ma możliwości potwierdzenia stanu na pierwszy dzień roku sprawozdawczego wykazanego w ppkt III.3.1. sprawozdania merytorycznego. Wyjaśnienie w zakresie sposobu ustalenia ww. kwoty złożyła członek Rady Nadzorczej, podając: (...) *Nie posiadamy odrębnego konta księgowego w tym zakresie. Stan ustalono na podstawie odjęcia kosztów od przychodów w 2021 r.*

Zespół kontrolny stwierdził, że przyjęte rozwiązanie odbiega od zaleceń ujętych w Instrukcji wypełniania sprawozdania merytorycznego z działalności opp (maj 2023 r.), według których dozwolone jest gromadzenie środków z 1% podatku dochodowego na rachunku bankowym, co wskazuje na potrzebę wyodrębnienia analityki na koncie 130, aby prawidłowo i wiarygodnie uzupełnić ppkt III.3.1 sprawozdania merytorycznego.

¹⁸ Dz. U. z 2018 r. poz. 2148.

¹⁹ Rozporządzenie Przewodniczącego Komitetu do spraw Pożytku Publicznego z dnia 24 października 2018 r. w sprawie wzorów rocznego sprawozdania merytorycznego oraz rocznego uproszczonego sprawozdania merytorycznego z działalności organizacji pożytku publicznego, Dz. U. z 2018 r. poz. 2016 z późn. zm.

Ponadto ustalono, że nie wyodrębniono w ewidencji księgowej konta, na podstawie którego uzupełniono pozycję III.4.2. pn. Koszty kampanii informacyjnej lub reklamowej związanej z pozyskiwaniem 1% podatku dochodowego od osób fizycznych w Rocznym sprawozdaniu merytorycznym.

Członek Rady Nadzorczej wyjaśniła, że: (...) *Fundacja nie posiada takiego konta, ponieważ nigdy nie ponoszono takich wydatków.*(...).

Wskazuję, że w myśl art. 27 ust. 2c ustawy organizacja pożytku publicznego zobowiązana jest także do wyodrębnienia w ewidencji księgowej środków wydatkowanych na promocję 1% podatku dochodowego od osób fizycznych.

[Dowód: akta kontroli str. 138, 132]

Zespół kontrolny zweryfikował dane finansowe ujęte w Sekcji III Roczego sprawozdania merytorycznego z działalności opp za 2022 r. i stwierdził ich zgodność z prowadzoną ewidencją księgową.

W wyniku analizy sprawozdania merytorycznego stwierdzono, że:

a) w pkt III.3.3. nie wskazano działań, w ramach których poniesiono koszty ze środków z 1% podatku dochodowego wraz ze wskazaniem szacunkowych kwot kosztów. Zgodnie z instrukcją wypełniania powyższego sprawozdania w tym punkcie należy podać, na co organizacja przeznaczyła środki z 1% podatku dochodowego wraz ze wskazaniem szacunkowych kwot kosztów, z zachowaniem spójności z zadaniami wykazanymi w pkt II.1 sprawozdania merytorycznego;

b) w pkt III.3.4 Fundacja wpisała koszty z 1% podatku dochodowego w kwocie 90 784,20 zł poniesione na cele szczegółowe wskazane przez podatników podatku dochodowego. Natomiast zespołowi kontrolnemu nie przedłożono informacji²⁰ od Naczelnika Urzędu Skarbowego zawierającej m.in. kwotę przeznaczoną na cel szczegółowy.

W powyższym zakresie wyjaśnienie złożyła Członek Rady Nadzorczej podając, że: (...) *zamiast w pkt III 3.3 omyłkowo wymieniono koszty pokryte 1 % podatku OPP w pkt III 3.4 (...). Według mojej wiedzy za 2022 r. (...) nie było celów szczegółowych. Nie posiadam płytki ani informacji kto może mieć taką płytkę (...).*

Należy podkreślić, że powyższe sprawozdanie Fundacja powinna sporządzać zgodnie z zasadami opisanymi w instrukcji²¹.

[Dowód: akta kontroli str. 139, 132]

III. Zakres, przyczyny i skutki stwierdzonych nieprawidłowości oraz osoby odpowiedzialne za nieprawidłowości:

1. Niedokonywanie aktualizacji polityki rachunkowości. Przyczyną nieprawidłowości była błędna interpretacja przepisów prawa przez Zarząd. Skutkiem nieprawidłowości było naruszenie ustawy o rachunkowości.
2. Niewyodrębnienie w ewidencji księgowej kont kosztów dotyczących 1% podatku dochodowego. Przyczyną nieprawidłowości był brak znajomości przepisów w tym zakresie przez osobę prowadzącą księgi rachunkowe. Skutkiem nieprawidłowości było naruszenie zapisów ustawy.
3. Niewyodrębnienie w ewidencji księgowej kont kosztów i przychodów z odpłatnej działalności pożytku publicznego. Przyczyną nieprawidłowości była błędna

²⁰ Wydruk z przesłanej płytki CD zawierającej informację o rozliczeniach z tyt. 1% PIT za 2022 r. o szczegółowych celach przekazanego 1%.

²¹ Instrukcja wypełniania sprawozdania merytorycznego z działalności organizacji pożytku publicznego (maj 2023 r.).

interpretacja przepisów w tym zakresie przez osobę prowadzącą księgi rachunkowe. Skutkiem nieprawidłowości było naruszenie zapisów ustawy.

4. Ewidencjonowanie faktur dotyczących kosztów 1% podatku dochodowego z pominięciem kont rozrachunkowych. Przyczyną nieprawidłowości była błędna interpretacja przepisów prawa przez osobę prowadzącą księgi rachunkowe. Skutkiem było naruszenie ustawy o rachunkowości.
5. Dokonywanie zapisów na koncie 130-000 (...) na podstawie niewłaściwych dowodów księgowych przez osobę prowadzącą księgi rachunkowe. Przyczyną nieprawidłowości było niedostosowanie przez Zarząd programu księgowego do obowiązujących przepisów. Skutkiem było naruszenie przepisów ustawy o rachunkowości oraz wewnętrznych uregulowań.
6. Nieterminowe opłacenie 1 faktury. Przyczyną nieprawidłowości było niedopatrzenie Członka Zarządu. Skutkiem nieprawidłowości było naruszenie obowiązujących przepisów.
7. Podpisanie sprawozdania finansowego po terminie. Przyczyną nieprawidłowości było niedopatrzenie Członków Zarządu. Skutkiem było naruszenie ustawy o rachunkowości.
8. Niewyodrębnienie konta umożliwiającego ustalenie stanu początkowego środków z 1%. Przyczyną nieprawidłowości był brak wiedzy osoby prowadzącej księgi rachunkowe. Skutkiem było naruszenie ustawy.
9. Niewyodrębnienie w ewidencji księgowej środków wydatkowanych na promocję 1% podatku dochodowego. Przyczyną nieprawidłowości był brak wiedzy osoby prowadzącej księgi rachunkowe. Skutkiem było naruszenie ustawy.
10. Niewykazanie w sprawozdaniu merytorycznym (ppkt III.3.3.) działań oraz szacunkowych kwot kosztów z 1% podatku dochodowego. Przyczyną nieprawidłowości była pomyłka osoby prowadzącej księgi rachunkowe i brak nadzoru Zarządu. Skutkiem nieprawidłowości było naruszenie zapisów instrukcji wypełniania sprawozdania.
11. Błędne wykazanie w sprawozdaniu merytorycznym (ppkt III.3.4.) kosztów z 1% podatku dochodowego poniesionych na cele szczegółowe. Przyczyną nieprawidłowości była pomyłka osoby prowadzącej księgi rachunkowe i brak nadzoru Zarządu. Skutkiem nieprawidłowości było naruszenie zapisów instrukcji wypełniania sprawozdania.

IV. Informacja o zastrzeżeniach zgłoszonych do protokołu kontroli problemowej i wyniku ich rozpatrzenia lub o niezgłoszeniu zastrzeżeń. Do protokołu kontroli problemowej nie wniesiono zastrzeżeń.

V. Zalecenia lub wnioski dotyczące usunięcia nieprawidłowości (uchybień) lub usprawnienia funkcjonowania jednostki kontrolowanej:

W celu wyeliminowania stwierdzonych nieprawidłowości należy:

1. Zaktualizować politykę rachunkowości.
2. Wyodrębnić w ewidencji księgowej konta umożliwiające ustalenie stanu początkowego i kosztów dotyczących środków 1% podatku dochodowego.
3. Wyodrębnić w ewidencji księgowej koszty i przychody z odpłatnej działalności pożytku publicznego.

4. Faktury dotyczące poniesionych kosztów z 1% podatku dochodowego ewidencjonować na kontach rozrachunkowych.
5. Zapisów na koncie 130 dokonywać na podstawie właściwych dowodów księgowych.
6. Podjąć działania zmierzające do regulowania zobowiązań w terminie wynikającym z dowodów księgowych.
7. Sprawozdania finansowe podpisywać w obowiązującym terminie.
8. Wykazywać w sprawozdaniu merytorycznym dane wymagane instrukcją wypełniania.
9. Wyodrębnić w ewidencji księgowej konto dla środków wydatkowanych na promocję 1% podatku dochodowego.

W celu usunięcia stwierdzonych uchybień należy:

1. W Polityce rachunkowości poprawić omyłkę pisarską
2. Doprowadzić do spójności nazewnictwo kont księgowych w polityce rachunkowości z ewidencją księgową.

- VI. Ocena wskazująca na niezasadność zajmowania stanowiska lub pełnienia funkcji przez osobę odpowiedzialną za stwierdzone nieprawidłowości: nie dotyczy.**
- VII. Na podstawie art. 49 oraz art. 46 ust. 3 pkt 3 ustawy o kontroli w administracji rządowej, proszę o przekazanie pisemnej informacji o sposobie wykonania zaleceń, wykorzystaniu wniosków lub przyczynach ich niewykorzystania, o podjętych działaniach lub przyczynach ich niepodjęcia, albo o innym sposobie usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości (uchybień), w terminie 30 dni od dnia otrzymania niniejszego dokumentu (wraz z dowodami potwierdzającymi wykonanie zaleceń m.in.: zaktualizowana polityka rachunkowości).**
- VIII. Zgodnie z art. 48 ustawy o kontroli w administracji rządowej, od wystąpienia pokontrolnego nie przysługują środki odwoławcze.**

Wojewoda Opolski

Monika Jurek